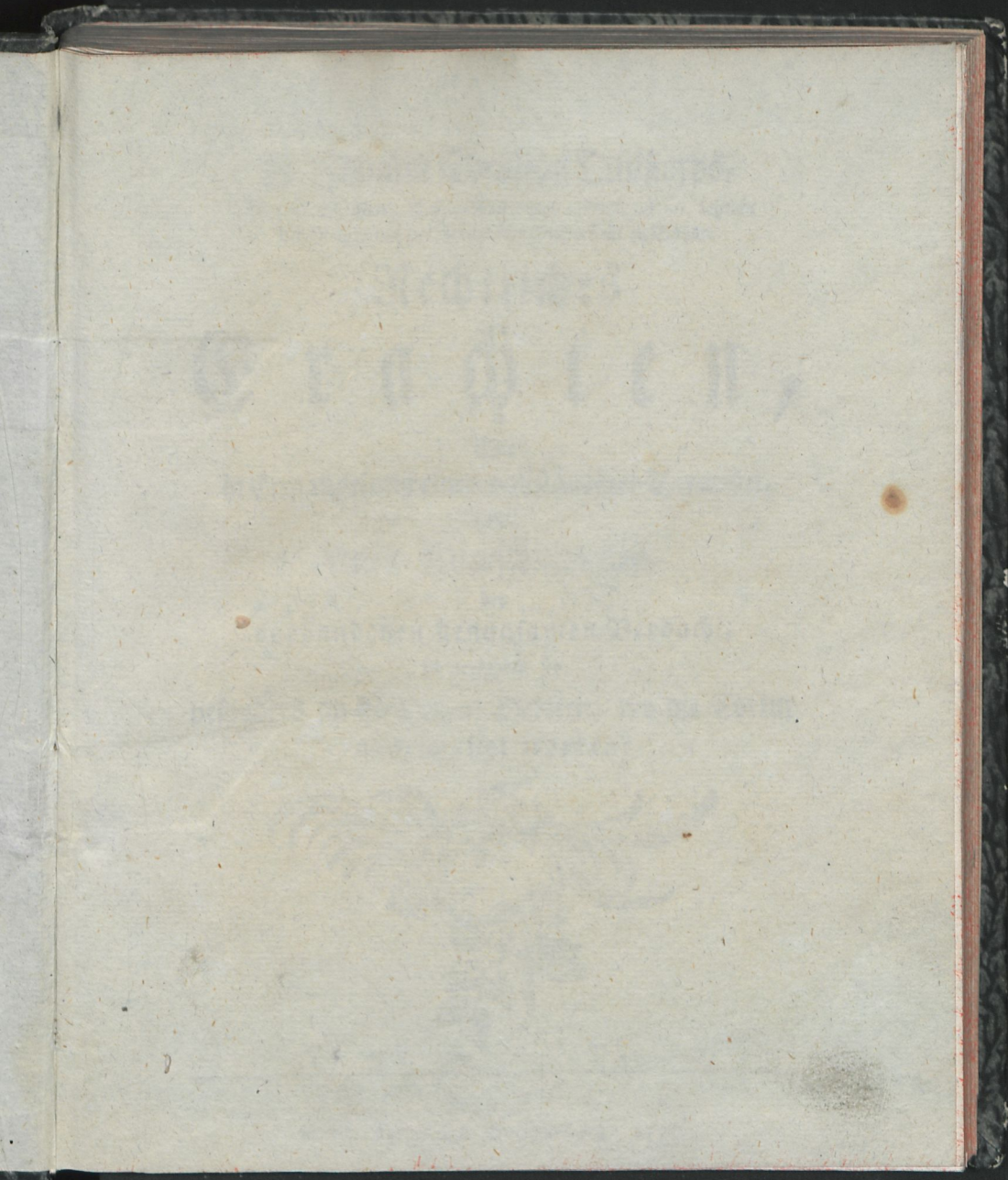
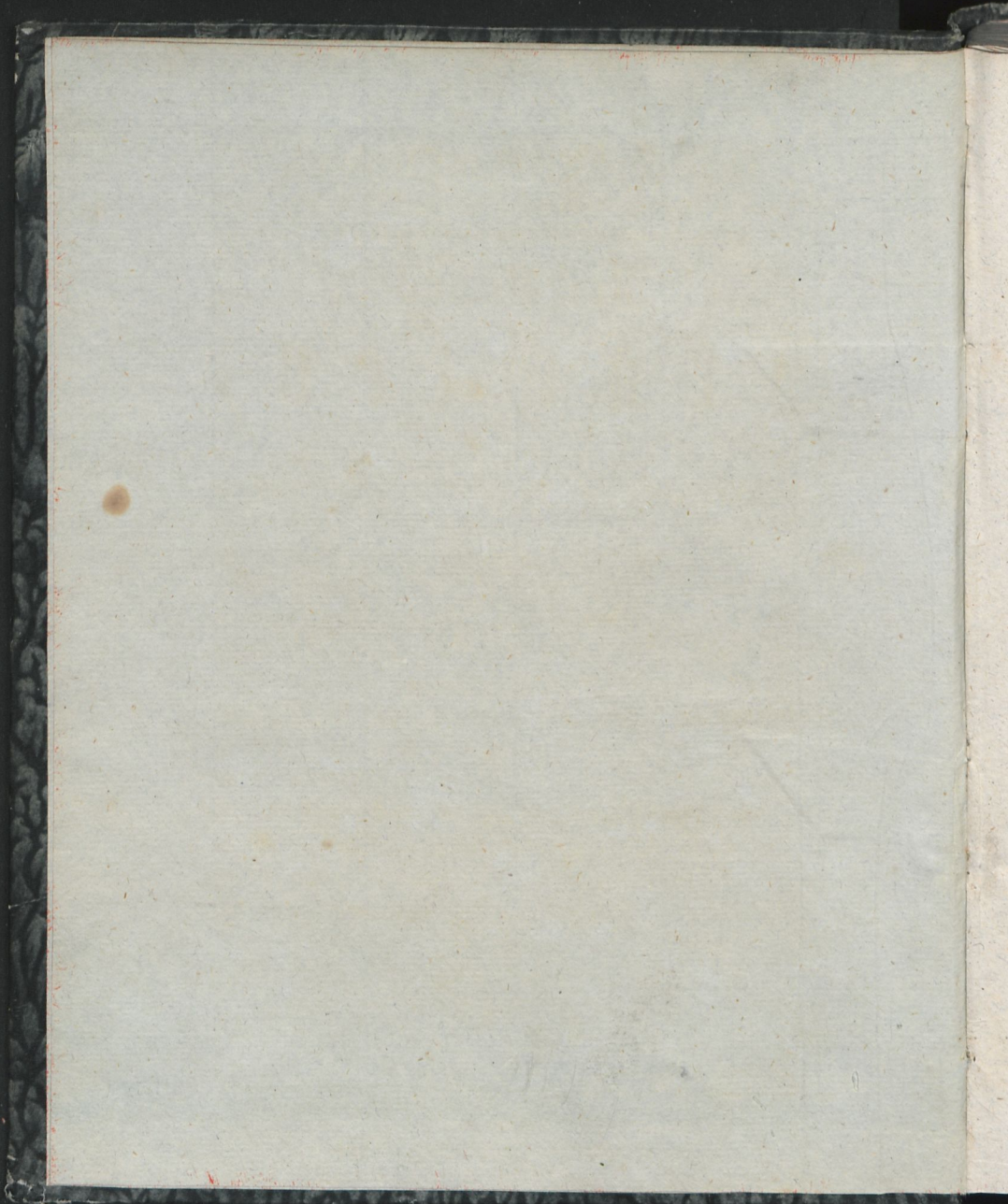

St. 22.

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
INDOLE
FVRTI PERICVLOSI

QVAM
PRAESIDE
IO. SAMVELE FRIDER. DE BOEHMER, ICTO

POT. REG. BORVSS. CONSIL. INTIM.
ACADEM. VIADRIN. DIRECTORE

IN
AVDITORIO IVRIDICO
DEFENDET
HENRICVS LVDOVICVS GRAVN
BEROLINENSIS,

D. XXIII, MAII MDCCLXX.

FRANCOFVRTI AD VIADRVN,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI WINTERI
ACAD. REG. TYPOGR.

DISSECTATIO IURIDICA
DE
INDOLE
FURTIVITATIS

AVDITORE IURIDICO
IC. S. B. THOMAS DE BOHMNER, IUR.
POT. REH. NORV. CONS. IUR. I.
ACADEM. VIENNAE DIRECTOR

AVDITORE IURIDICO
HENRICO LUDOVICO GRAVI

EDIDIT CHRISTIANUS WINTERI
ACADEM. VIENNAE

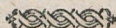
§. I.

In vulgus notum est, furtum dividi in *simplex* Notitio
 et *qualificatum*, quorum hoc semper gravius furti qua-
 illo, sive concurrat periculum, quo casu in lificati ea
 specie *periculosum* audit, siue alia circumstan- periculosi
 tia aggravans reatum augeat. Unde male *qualificatum*
 cum periculoso a plerisque synonymice sumitur, quum fae-
 pe aggravans circumstantia concurrat, quae nihil cum pe-
 riculo commune habet. Magis adhuc peccant, qui pe-
 riculosum cum *violento* confundunt, exemplo REMI ac
 STEPHANI. Sola violentia non exhaurit vocabulum
periculosi, quum etiam *metus* imminentis violentiae, actu-
 ali vi aequiparetur. Neque enim in *art. CLIX.* vocatur
ein gewaltsamer, sed *gefährlicher Diebstahl*; certo indicio,
 periculum esse *genus*, et in plures *species* abire, quarum
 altera vi actuali, altera suspitione violentiae absolvitur.

A

Unde

Unde minus accurate hoc praedicato vtuntur Interpretes, exemplo LEYSERI sp. DXXXVI., cui ansam dedit opinio CARPZOVI de *seditione* cum hac specie coniungenda.

§. II.

sine actuali vel imminente periculo furtum concipi nequis.

Quum ergo *periculum* hic omne punctum ferat, necesse est, vt non alia circumstantia huc trahenda sit, quam quae ad illud inferendum apta, contra, a qua vel profusus, vel e longinquo abest *periculi* suspicio, remouenda, quantumvis summa *improbitas*, et directum furandi consilium concurrat. Potest sur in extremo *gradu* malitiosus, et quem praecavere difficillimum, esse, qui tamen non aequae periculosus est. Et licet factum eius *improbitate* singulari constet, et non immerito *qualificatum* audiat, non tamen respondet periculosaere contumeliam, per quam non tantum *bona*, verum etiam *vitae*, ac membrorum integritas periclitatur, et sic vinculum, quod *natura* inter omnes homines constituit, turpiter rumpitur. Quae circumstantia illa ipsa est, ob quam atrocius supplicium in eum definitum, et omnino definiri meretur. Eamque in mentem habuisse Carolum V. docent rationes decidendi *cit. art.* *So ist der Diebstahl welcher als obstehet, gebrochen oder gestiegen, ein gefissener gefährlicher Diebstahl, item, so ist in dem Diebstahl, der mit Waffen geschieht, eine Vergewaltigung und Verletzung zu besorgen, quae eo attentius notari meretur, quo magis lucem foenerantur variis quaestionibus, magnis animi motibus a Ictis pro et contra ventilatis. Neque turbare nos debet vox gefissener, iuncta sequenti verbo gefährlicher, quasi quodcunque furtum animo*

mo

nimo *directo* et *improbe* susceptum hoc verbo comprehendatur. Quum enim hoc praedicatum Imperator non disjungat, sed *conjungat*, imo in rubro dicat, *vom ersten gefährlichen Diebstahl*, nostrum quoque non est verba ab invicem separare, sed convenit, ut ex mente legislatoris statuamus, omnia furta periculosa esse *directa*, et extreme *malitiosa*, quum nemo ascendere, effringere aut armis introire aedes possit, quin *destinatum* consilium per vim contrectandi habeat; sed non omnia *directa* esse periculosa. Parum accurate ergo verba illa latine expressit GOBLERVS *voluntarium ac malitosum*. Male KRESSIVS §. I. n. 4. putat, *diversas rationes decidendi, diversa furta arguere*. *Verbis illae differunt, in effectu conincidunt, et ad unam speciem, quae periculo absolvitur, redeunt, neutra ad solum actum comparata*. Neque pugnat, non abstante *unica* ratione decidendi, nihilominus tres *species*, eisdem respondentes statuere.

§. III.

Triplici modo furtum periculosum esse censetur et *Committ-*
regulariter capite coercetur, nonnunquam extra ordinem. *sicut (i.e.)*
Unde posses dividere furta qualificata in propria, et impro- *fractione*
pria. Prima species committitur effractione, et designatur
verbis: So ein Dieb jemand in seiner Behausung oder Be-
haltung bricht. Effraccio paulo latius patet et omnem
aperturam periculosam comprehendit, perfossionem si pau-
lo formidolosa fuerit, non excludit. Movet CARPZ.
Q. XCVII. N. XXXIV. quaestionem, num perfossio
parietum e limo confectorum huc pertineat! eamque ne-
gative

gative decedit, sed perperam. Nam etsi *facilius* eiusmodi paries rumpitur, quam si lapidibus compositus, tamen *formidini*, quae ex armis et instrumentis huic fini aptis colligitur, nil detrahitur. Instrumenta armaque *lethifera* enim omnino, vt verbis: *ein gestissener gefährlicher Diebstahl* quadrent, oportet esse adhibita: his omissis furtum periculosum esse desinit. Quid enim, si homo trium litterarum, *manibus* rumperet fenestram, januam, armarium? An ideo, quod nocere *posset*, periculosus dicitur. Negant CARPZOV Q. XCIX. N. XXXVI. LEYS. Sp. DXXXVI. N. XII. BLVMLACH. ad h. a. contra semper *arma* ad periculosum requirit HERTIVS, quem sine fundamento vellicat KRESSIVS cit. loc. Ad *ascensionem* arma non requiri, atque eatenus lapsum esse HERTIVM, concedo. Ast *effractionis* est alia ratio, quum, quicquid periculi huic inest, soli *instrumentorum* adhibitorum qualitati debeatur, quemadmodum *metus* armorum praesentium ascensionem facit periculosam. Neque opus erat, id *nominatim* exprimere, quod per se jam subintelligitur. Quid ergo, *si clave laconica* fur intret hypocaustum? Dubito, an *metus periculi* sit iustus, si aliunde armatus non est, illa enim, quoad substantiam ab *alii* clavibus non differt, et tantum abest, vt per eam *effractio* fiat, vt potius commodiorem et *arri-ficiosam* viam aperiendi contineat, et astutiae, *eines gestissenen*, non vero periculi, *eines gefährlichen*, argumentum sit, fatente. STRYKIO de *saccul.* C. IV. N. XLIII. Fatentur aequitatem hujus interpretationis TABOR ad h. a. §. XXV. BERGER. p. 35. CLASEN. h. a. Sed ex praedictio, quod Carolus arma non requisiverit, nec inter periculosam

riculosam et simplicem distinxit effractionem, ejusmodi aperturam *verbis* legis nihilominus convenire, putant. Gemina sunt, quae de ruptione, pulvere nitrato facta, proponit STRYK *V. M.* ut ad CARPZOVIUM docuit Dn. PRAESES *Quaest. LXXIX. obs. III.* Temeritatem et *vim* in dubium non voco, ast concursum periculi perspicere nequeo. Nam vis, ejusmodi munimento rupto propria, *qua talis* inhabitantibus noxia esse, eorumque vitae infidari nequit. Idem propugnat KRESS. §. 5. n. 2. Dissentit GRASS. p. 657. Sed circumstantiae, quibus hanc speciem circumscribit, docent, non tam hanc aperturam, quam usum *sclopeti* eum movisse, ut pro furto periculoso pronunciaverit. Multo minus effractionem *cistae* subdole ablatae, postea *extra* locum contretationis, licet ingenti vi susceptam, huc referrem, eo, quod nemini *periculosa* esse possit, ut recte arguit KRESS. ad h. a. Vel haec species docet, quantopere a vero abeant, qui, verbis articuli stricte inhaerentes, effractionem *qua talem*, qualificati furti argumentum esse perhibent.

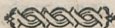
§. IV.

Determinat imperator effractionem per objectum *quibus re-*
Behausung oder Behaltung. Prior appellatio strictior, po-
 sterior latior est. Illa ad praedium *habitationi* destinatum, *bus effra-*
 in quo, vel circa quod *homines* delitescunt, notat; haec *ctio re-*
 quodcunque *receptaculum* ad custodiendas res patrimonial-
 es aptum continet. De *aedificiis* vix dubium superest, in
 quibus praesentia inhabitantium furtum reddit periculofum,
 sive in *civitate*, sive in usum *ruricularum* extructa, quibus

bus aequae ac civibus parta est securitas. Periculum quippe *vitae*, ut homines quae *tales*, sine praerogativa status, dignitatis, natalium, effugiant, salus publica requirit, iu quam impingeretur, si homines *fortunae* iniuria miserabiles ab illa non participarent. Quid? quod tanto atrocius factum sit, *rurículas* obsidere, quanto minus intra munimenta vivunt, sed se suaque *incursionibus* exponere tenentur, ut iam dudum observavit TABOR. Nolim tamen exemplo KRESSII, et LYNKERI *dec. CCLX. vacuas* aedes his immiscere, si, eas inhabitatoribus destitui, constat. Has enim qui intrat, licet mille *armis* instructus sit, tantum tamen abest, ut formidolosus, aut talis sit, *von dem eine Vergewaltigung oder Verletzung zu besorgen*, sunt verba cit. art., ut potius cum tignis ac lapidibus ipsi res sit, *hominibus* autem nocere non possit, nisi adeo contiguae fuerint, ut, *vicini* occurrentes periculo exponi possint, quam circumstantiam ipse LYNKERVS cit. loc. supponit. Quo sit, ut qui *vinetum*, quo quis interdum voluptatis causa vititur, vel *horreum* a consortio hominum remotum, nocte, qua nemo ad illud accedere solet, licet *ingenti* vi furandi causa effregerit, pro fure periculoso non habendus, ut recte iudicat GRASS. p. 659. Taceo non multum *audaciae* ad perpetrandum hoc furtum desiderari, quae tamen a fure periculoso vix abesse potest. Denique in poenalibus imprimis, ubi de capite agitur rigor magis *temperandus*, si vel ulla ratio probabilis speciem aliquam comitatur. Illud non silentio omittendum, eum qui testis stramineis vim infert, huc trahendum esse. Quod si enim fatente CARPZOVIO N. XXIX. consensio aedium per *scalas* hoc verbo, comp e-

comprehenditur, quidni conscensio simplex cum testi straminei *violenta* fractura, et irruptione, de qua ex instrumentis adhibitis iudicandum, idem praestaret? Sin folis manibus consumitur, huc non pertinet. CARPZ. N. XLVIII. Haftenus de effractione. Sequitur vox *Behaltung*, quae ad omne conditorium pertinet. Nomination armarium, cistam, cellas, vel arcam, in quibus quid reponi solet, si violenter aperiuntur, huc trahit TABOR §. XX. a quo non alienus est CARPZ. Q. LXXIX. N. XXXIV. licet arcam *bene* munitam, et sine vi forti, vix aperiendam supponat, quod utique rationem habet. Nam haec circumstantia sua natura cohaeret furto periculoso, quod non magis ab arca, quam aedium, qua talium, apertura ita dicitur, sed utraque vim *fortem* requirit, ut domesticis vel aliis occurrentibus *formidolosa* esse possit. Vnde si manu *rumpitur* cista, vel interiecta *crusta lignea* munimenta propellantur, idem obtinebit, quod §. antec. de effractione *leviori* scripsi. Magis de ascensione, quam effractione quaeri posset, num *der Behaltung* respondeat, ad quam utraque h. a. refertur? Dubium hoc movet, TABOR §. III. et REMVM nimis stricte hoc verbum de *cista* capere, asserit, ad quam non ascenditur. Sed salva res est. Verbum *Behaltung* etiam tuguriolum, horreum, et aedificium, pecorum causa exstructum comprehendit, quibus utique convenit ascensio, vt autem *omnibus* speciebus *der Behaltung* conveniat, necesse non est. Ascensio separatam speciem continet, eodem modo ac introitus cum *armis*, quem frustra ad *arcam* applicaveris. Sicuti enim tres modi *specie* differunt, nil obstat, quo minus unus alterve

terve latior, vel angustior esse, et plures, aut pauciores casus cunctinere possit. Interim non desunt, qui effractionem arcae etiam violentam, capitalem esse negant. GRANZ *de defens. reor. p. II. c. VI. m. I. S. III. N. LXXXV.* De receptaculis in navi violenter effractis, quaesitum esse memini. Respondit ordo ICtorum huius loci, notionem *Behaltung* etiam ad navem quadrare, et *capitis* poenam dictavit ei, qui per vim nautae qui tempore violentiae *praesens* non fuisset, inavis tamen prope aedificia, ripa adiacentia, erat religata, ut aliis, laeso opem forsan ferentibus, vis potuerit esse *periculosa*. Aliud, si religatio navis a consortio hominum remota repugnat; tunc enim obtinet, quod de aedificiis in loco *solitario* dictum.

§. V.

11) *ascensio*
one

Altera species *ascensione* absolvitur, non omni, sed tali, quae iustum periculi metum incutit. Ita enim explicanda vox *steigen*, cui, ut praedicatum *gefährlich* adderetur, opus non fuit, cum id suppleat ratio: *Das ist ein geflüssener, gefährlicher Diebstahl.* Ea vero demum periculosa est, quae sit *scalis*, ad superiores aedium partes admotis, quasi summus gradus sit audaciae, ita ad aedes alterius accedere, ut *difficilis* maneat discessus. Quid enim eiusmodi fur in re trepida non molietur? Nonne, a demeticis deprehensus, quia solo saltu, vel precipitio effugere potest, desperata salute, quidvis tentabit, quod sine vi vel furioso impetu vix fieri potest? Scit hanc conditionem, qui ascensionem meditatur. Dum ergo eam *decernit*, non potest non, in antecessum de oppositione *violenta* cogitare, quam,

quam, etiamsi armis destitutus, cum dispendio concurrentium in effectum deducere potest. Taceo, talem confessionem plerumque *nocte*, sepulta somno Familia, clausisque januis, perpetrari, ubi *tenebrae*, quo difficilior reditus, eo gravius *periculum* conjunctum habent, peregrino isto hospite exitum, si quis adest, circumspicere non valente, et sic in extrema *desperatione* constituto. Armorum gestatio praecise non desideratur, quia alioquin a *tertia* specie vix differret. Sufficit *metus* armorum, cum ascensione semper conjunctus, qui rationem decidendi *eines gefährlichen Diebstahls* suggerit. Ulterius progreditur PROELICH *Libr. IV. M. XII. N. XIII.* Scribens, *wie denn auch das Wortlein Einsteigen nicht von gemeiner Leiter Anlegung, sondern von gewaltsamen friedbrechigen Einsteigen zu verstehen*, sed sine ratione sufficiente, quum ex *scalarum* admotione, eique cohaerente metu armorum, sufficiens periculum emergat, nec opus sit ad *seditiosum* recurrere. Est haec interpretatio consequens doctrinae Carpzovianae, vim *seditiosam* ad hoc verbum referentis, quam mox eximabo. Proinde non est furtum periculosum, quum fur vel cum *scalis*, vel sine iis accedit ad *inferiores* aedium partes, unde facilis est recessus, et sic respectu furis res non adeo trepida, vt ad *desperationem* ob praecclusum abitum confugere teneatur. Multo minus quoties maceriem *minoris* altitudinis transcendit, ut, turbatus, mox solum vertere possit. Quid? quod ne quidem ascensio ad *superiores* aedium partes semper periculosa sit, veluti si tecta vicinia ita sunt contigua, ut ex uno in alterum saltum tentare et quae ibi deposita, sine singulari audacia, aut oppositionis,

B

metu

metu auferre queat. Qua ratione furem *frumentarium*, non obstante tali conscensione a poena capitali absolutum memini, qui non sine ratione allegabat, domesticos inferiores partes in habitare, nec facile, quae in superioribus moliri solent, percipere, adeoque nulli omnino periculo ista conscensione exponi. Facilius de eo dubitari posset, qui per *scatas* ascendit, et deprehensus, quum vim opponere potuisset, mox *latebras* quaesivit, vel *misericordiam* hospitis imploravit. Talem casum respondit ordo ICtorum huius loci, et a rigore exclusit, eo, quod metus periculi sola *praesumptione* nitatur, ea vero probatione contraria elidatur. Quo ipso per accidens fit, vt *deprehensus* melioris conditionis esse possit, quam non deprehensus, qui, etsi forsan non adeo formidolosus esse potuisset, ex praesumptione legis obstante, *rigori* recte subiicitur.

§. V.

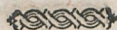
ni) con-
sursu ar-
morum.
Sensus ar-
riculi

Tertia species ad furem, qui nec effregit, nec ascendit, sed tamen *armatus* contrectavit, pertinet. Uti deprehensus, et occasio armis utendi oblata sit, aut ut vim armis intulerit, necesse non est, sed sufficit, in ea conditione fuisse, vt resistentibus noxius esse potuerit, ut verbum *verletzen mochte*, item *zu besorgen*, evincit, et his concordans ratio decidendi comprobatur, quamvis, si vis alicui in *executione* furti illata, tanto minus de usu poenae capitalis dubitandum. Quaeenam fuerint arma, securis, sica, gladius, cultrum vel baculus, nihil omnino refert, dummodo ad *notabilem* laesionem apta fuerint, nam quae eius conditionis non sunt, ut contrectationem reddant periculofam, cum furto

furto *simplici* consistere possunt. Nihil fecius in quaestione est, utrum Imperator furtum periculosum ex sola praesentia armorum, quae reus gestavit, aestimaverit, an quid *amplius* ad evincendum periculum requisiverit, ut tanto minus de justo metu constet. Qui verbum *damit*, latine, *quibuscum*, vertunt, et ad arma lethifera referunt, non possunt non *indistincte* eum, qui hisce armis cinctus, rigori legis subicere, maxime, cum solo *qualitas* armorum periculi metum, in quo fundatur praesens decisio, fati corroboreret, non habita ratione, utrum reus propositum occidendi confessus sit, nec ne. Ast ratio *diversitatis*, cur in hac specie singularis determinatio necessaria videatur, est manifesta, nam *effractio*, et *ascensio* per scalas semper insolita est, et sic ordinarie ad vim inferendam tendit, adeoque si nihil repugnat, per se *periculosa* est; usus armorum vero, prouti gestari *solita* vel *insolita* sunt, propositum, et iustum oppressionis periculum coniunctum habent, vel non, et sic metus iis cohaerens non semper iustus, ac validus est, ut sine ulterioribus argumentis protinus sur, quasi ex tripode, pro periculoso haberi debeat. *Feripedae* vix sine armis incedunt, eos autem ob hanc solam causam *mortem* subire, recte negavit HARPRECHT *Conf.* XXVIII. N. XXVIII. Quod fieri deberet, si in tali metu violentiae quem armorum praesentia suggerit Imperator acquisivisset; praeterea vereor, ut *generali* metu admissio, plerique contrectatores in furtum periculosum incidant, contra mentem Imperatoris, qui id ad extremum gradum malitiae restrinxisse, et sic liquidum metum exegisse videtur. Nam gestatio armorum imprimis *gladii* vel similis in-

strumenti, vulgo *ein Hirschfänger* tam frequens est, ut *infimae* fortis homines cum eo incedere more quotidiano soleant. Et, quis tandem est, qui *cultrum* ad cibum destinatum non secum ferat? Quae sola circumstantia *omnes* fures ad furcam damnaret, si gestatio rei periculosa per se ad hunc art. pertineret. De *possibilitate* nocendi, quam qualitas armorum evincit, non disputo, sed inde semper periculosa oppositionis *iustum metum* nasci nego, quum non constet, quid in mente furis reconditum fuerit. Quanto rectius textus ad illum casum restringendus, quo liquido constat, reum se hunc in finem *unice* armasse, ut promovendi malevoli consilii causa occurrentes trajiceret, vulneraret, aut in genere vim fortem opponeret, quo demum casu proprie *ein gestiffener gefährlicher Diebstahl* audit. Colligitur haec destinatio ex confessione rei, vel ex *conjecturis* liquidis, quales sunt, si *insolita* arma gestavit, veluti si interdiu, aut nullis, aut non *iisdem*, quibus tempore furti instructus fuit, incessit, vel si *indoles* eorum peculiaris, secundum quam nulli alii usui, quam *laesioni* inferviunt, hoc *necessario* infert, quo refero *sicam*, *ein Dolch*, vel id sclopeti genus, quod sub vestimentis facile tegi solet, *ein Terzerol*. His demum sub circumstantiis rigorem articuli admitto, et verbum: *damit* de causa *finali*, et praemeditato violentiae consilio cum *REMO* accipo. Quum ergo scelerata intentio hic omne punctum ferat, de illa tamquam quaestione *praeiudicali* ante omnia constare debet. Eum in finem *articuli* inquisitionales huc dirigendi, ut periculum fiat, an reus *sponte* id propositum fateatur, quo non facto, non protinus ad *furcam* condemnandus, sed

sed de super sub *fidiculis* examinandus, quibus superatis, ad regulas furti *simplicis* exigendus. Interim circa usum torture hunc *modum* tenendum arbitror, ut iudex tunc demum ad hanc recurrat, si non *liquido* constat, sed *dubitatur*, quo sine fur aedes ingressus fuerit, ut sit, si gladio, aut cultro instructus, aut, ut postea docebo, in aedibus alienis *ante* contrectationem arma conquisiverit. Nam si praeter *morem* arma, aut prorsus *insolita* gestavit, corpus delicti adeo evidens est, ut sine tormentis mox ad furcam relegandus sit. Non multum ab his alienus est KRESS, dum exceptionem furis, se non *latrocinii* causa armatum accessisse, prorsus rejicit, quod suo modo quidem verum, sed secundum antea dicta *absolute* admitti nequit, quin potius pro *diversitate* armorum definiendum. Olim his ambagibus opus non erat, quum *plebejis*, quibus hoc crimen potissimum familiare, usu et gestatione *armorum* interdictum esset, sola *Nobilibus* hac gloria relicta. Constat hoc ex historiagermanorum, quam varia testimonia corroborant. Sic Imperator rusticis arma tollere, iudicibus injungit apud FRANCISCVM GVILIELMVM in *Helvetia* L. II. C. II. n. VII. Nominatim IOHANNEM regem Boemiae armorum gestationem civibus Vratislaviensibus prohibuisse, patet ex diplomate, quod exhibet LVNIG. R. A. T. VIII. p. 240. Similia continet vetus statuum manuscriptum comitum a Stolberg. d. A. 1567. L. IV. art. XXVIII. von *Mordwehren, die nicht zu tragen*. Ibi. Niemand soll aufs Rathhaus oder sonst lange oder kurze mörderliche Wehre tragen bei Verlust derselben. Quod si ergo quis armis tum deliquisse comprehensus erat, vix du-

bitari poterat, quin iis ad *violentam* oppositionem se cingerit, ut fideiculis opus non magis esset, quam si quis sicam hodie secum fert. Qua circumstantia motus legislator, nil in hanc rem disponit, sed ex moribus sui aevi omnem furem armatum, de inconvueto incessu convictum, rigori legis protinus subiecit, non subiecturus, si armorum gestatio olim tam frequens, quam hodie, fuisset. Neque dimoveor eo, quod maiores non minus, quam hodie *cultrum*, cibi causa secum tulerint; Subdubito enim, num tale cultrum *quotidianum* voce *derer Waffen* comprehendi possit, quae strictionem significatum habet, et ad instrumenta, quibus ad *pugnandum* vel invadendum uti solemus, pertinet, cui usui ordinarie tale cultrum vix applicarunt maiores, breve quippe, et sic ad *resistentiam*, non aequè aptum, ut gladius, fustis, clava, securis. Unde admodum verisimile est, Carolum furem solo *cutro* instructum pro armato non habuisse. Fallor, aut in eundem modum textum interpretatur GRASS. *Collat. C. C. cum R. I. p. 662.* Ex professo autem ita sentit B. HOMEL. *de Conf. extort. ratif. §. IV.* et *de certid. corp. del.* Ubi docet scabinos Lipsienses super hac circumstantia *toruram* distasse additis interrogatoriis: *Ob nicht bei Ausübung des Inhalts art. XLVI im Sept. 1749. von Martin Gotschalk zu Volkau begangenen Diebstahl, seine Diebes-Gesellen Hoffmann und der so genante Hamsterhans zu dem Ende geladen Gewehr bei sich gehabt, das sie sich dessen zu Ausübung Gewalt gegen denjenigen, der sich wiedersetzen möchte, gebrauchen wollen? Ob nicht Inquisit vorher gewußt und darinn perwilliget, das selbiger solch Gewehr und zwar in dergleichen A' sehen*

Abschen damals mit zu dem Diebstahl genommen? Ob nicht auch Inquisit und seine Diebes-Cameraden dergleichen mit sich zu nehmen gehabt und solchen Vorsatz vorher abgeredet? Illud parum refert, ab uno an a pluribus hoc furtum commissum, quemadmodum, si plures concurrunt, tamquam socii idem factum subeunt, etsi quidam armati fuerint, quidam nondummodo expresse, vel tacite ipso facto conspiraverint, Arg. art. CXLVIII, C. C. C. Qui enim, quod alter subdole gestaverit arma, ignoravit, seque sociavit, mitius tractandus, rigore merito in alterum decreto. Cl. HEIMBRVG c. l. §. XXXV. seq.

§. VI.

Ex praemissis variae colligi possunt conclusiones. *Variae conclusionis ex praemissis*
 Prima est: furtum armis commissum, etsi effractio non accesserit, periculosum esse. Nam imperator utrumque non coniungit, sed *disjungit*, et maior ratio poenae capitalis in furto *armato*, sed sine effractione commisso, adest, fatente LEYSERO c. l. Altera: perinde esse, vtrum fur arma lethifera ad locum delicti secum *tulerit*, an ibi *invent*a ante contrectationem apprehenderit, seque iis ibi cinxerit. Nam vtrouque idem adest *periculum*, eademque *praemeditatio* ad vim eventualiter inferendam directa, circumstantia *inventionis* et *adportationis* vero periculum non producit, multo minus auget aut minuit, sed illud unice ex *qualitate* armorum, et oppositionis *proposito* repetendum, sufficitque, quod uterque casus omnino respondeat *einen gefässenen gefährlichen Diebstahl*. Sola verba *mit Waffen eingehet*, moram non faciunt, nec speciem *praesentem*, rationi

rationi legis respondens, excludunt, sed ab eo, quod fit, ut *plurimum* fit, defumitur. Nam plerumque homines mala machinantes sibi in *anteceffum* armis prospiciunt, rarius in spe, arma in loco furti occupandi, acquiescunt. Secus decidendum, si in re *trepida* demum arma conquirunt, quod *defensionis* causa, et sic ex *accidenti*, non ex *praedeliberato* consilio factum intelligitur, adeoque ad hunc articulum non pertinet, etsi tunc *periculosa* laesio immineat, quam in angustiis coeptum consilium temperat, quam diu nemini nocitum esse constat. *Tertia*: Omne omnino furtum formidolosum ad ea loca tantum pertinere, in quibus ordinarie *homines* versantur, vel ubi circum circa alii, quibus oppressio imminere potest, delitescunt, ut in simili supra observavi, quia ex conditione *loci* praesumptio violentiae suis destituitur viribus, et coniectura potius contraria capienda, quod reus saltim ad furtum *commodius* perpetrandum ea secum sumserit. *Quarta* est: Vim illatam abscisse non requiri. Nullibi ait Imperator: *Mit Waffen verlezzet*, sed, in vi metuenda *verlezzeu möchte*. Item *eine Verlezzung zu besorgen*, acquiescit. Quid ergo si oppositio in re *trepida* secuta? Ad huc manet furtum periculosum, siue ictu frustraneo appropinquantem petierit, et sic ad actum laesionis *proximum* tantum pervenerit, siue *vulnus* grave aut mortem intulerit, etiam tunc, ubi non armatus, in angustiis redactus, demum arma conquisivit. Nam quum sola *suspicio* gravis inferendi mali furtum aggravet, quidni idem liceret, quoties vis reapse illata? Idque non obscure evincunt verba: *Darob berüchtiget oder betreten*. Nam vix est, ut deprehensio furis armati sine oppositioe contingat

gat, et tamen etiam hoc casu in poena capitali subsistit Imperat or, certo argumento, *praesentem* vim, etiam non deliberatam, multo magis huc pertinere. Illud unicum turbare hanc sententiam videtur, quod haec sit propria *rapinae* qualitas si *personae* vis sit, adeoque factum ad regulas rapinae exigi debeat. Sed salva res est. Raptor enim id agit, vt *palam* delinquat, et *directo* possessores aedium prehendant, torqueat, rebus potiundi causa; fur autem *clam* auferre gestiat, nec comprehendi velit, in omnem *eventum* autem violentam oppositionem meditetur, consequenter ad arma non nisi *eventualiter* prorumpat. *Quinta.* Fures *nocturnos*, qua tales, sine effractione, ascensione, aut armis aedes intrantes, in hunc censum non venire, nec formidinem laesionis in his talem esse, ut ad extrema praecise progredi praesumantur, adeoque vix fieri, vt rigorem huius articuli subeant, etsi aliud visum RICHTERO, de furt. §. XXIX. nisi *clamore* admoniti non retrocedunt; nam tunc ob periculum *impune* occidi, multo magis capite puniri possunt, si clamans meticulosus latebras quaesivit.

§. VII.

Eviatum est, *triplici* modo furtum periculosum committi, adeoque eius tres distinctas species esse. Probat hoc orationis series, quae non copulativa, sed *disiunctiva* est, et totidem verbis articulis CLVII. LVIII. LX. repetita, vt per incuriam verba excidisse, et promiscue cum *copulativis* sumpta fuisse, dici nequeat. Tum ratio *decidendi*, ut eviatum, *singulis* speciebus plenissime respondet, non praecise omnibus *coniunctim* tantum propria. Denique in articulo se-

C

quente

quente dicitur *und der Umstände, so den Diebstahl, wie oben davon gemeldet, beschwehren, keiner dabei gefunden wird,* quod indubium argumentum est, *triplici modo periculosum committi, quum alioquin ad effectum poenae non unius circumstantiae ex antecedentibus, sed omnium simul mentionem fecisset.* Unde vim faciunt verbis, qui circumstantias istas *copulativo* requirunt, et sic furtum periculosum ad *unam* speciem reducunt. Fax et tuba hujus doctrinae est CARPZOVIUS, quem plerique tanta superstitione sequuntur ut parum absit, quin in locum ACCURSI glossa sua leges pro lubitu figentis, et resigentis, suffectus videatur. Turbam quam ducit, habes apud GRASSVM p. 657. Fatentur tamen errorem quam plurimi, et mero usui ac observantiae contrariam sententiam tribuunt. TAB. h. a. §. V. KRESS. h. a. §. I. n. IV. LEYS. *spec. DXXXVI. N. X.* contra l. 39. de LL. ex qua quod semel errore introductum, in similibus non obtinebit. Neque est *constans*, sed rebus judicatis *contrariis* interrupta praxis, teste BODINO *de furt. pericul.* adeoque nil obstat, quo minus hoc idolum deseramus. Taceo, rationes Carpzovii esse admodum imbecilles, inter quas levissima est, quam contra significatum grammaticum tribuit vim *copulativam* verbo: *oder*, quasi ea imperatori in hac lege admodum familiaris sit, quoties hoc utitur. Nam id tunc demum admitti potest, si connexa et substrata materia id postulat. Verum ubi hae rationes desunt, magis regulis interpretandi communibus insistendum, quae volunt, ut verba in significato *PROPRIO* ac famoso accipiantur. LUDOVICI ad h. a. Frustra metuitur, ex disjunctiva acceptione verborum *absurdum, fecitum*

secutum, vel rationem legis subversum iri, imo potius sanus sensus per eam huic legi restituitur, in qua singulis speciebus *separata* ratio subiecta, nullo alio fine, quam ut de voluntate legislatoris ad *plures* species restricta eo magis constet, quod momentum jam notarunt TABOR et KRESIVS. Prioribus enim speciebus additur ratio, *Das ist ein gestiffener gefährlicher Diebstahl*, alt posteriori multo clarius subiicitur, *darum ist in dem Diebstahl, der mit Waffen geschieht eine Vergewaltigung und Verletzung zu besorgen*. Potissima ratio a duritie poenae defumta, quam plerique crepant, et sub inani aequitatis specie *plastrum* sternunt maleferiatis, qui omnem *humanitatis* sensum ejurarunt, et et sic misericordia vix digni sunt. Certe quum vis publica in *rapina*, stupro violento aliisque similibus delictis poenam *capitalem* sine offensa aequitatis suadeant, vix causa sufficiens intercedit, ut eiusmodi nebulones temere defendamus. Conf. MEISTER *Princip. Iur. Crim. C. XXXI. §. XI.*

§. VIII.

Sed nequidem in eo subsistit Carpzovius, dum vim ^{*Aliud est*} feditiosam requirit, eumque in finem ^{*furtum*} *coadunationem* hominum desiderat, ut furtum ^{*seditiosum*} *speciem fractae pacis* publicae habere videatur quod tanto minus ferendum, quanto certius est, nullum omnino indicium occurrere, quod huc tenderet. Sola vox *Vergewaltigung* non praecise feditionem, sed *vim* vel *oppressionem* notat, alioquin dicendum tertium, sed sine vi furantem, ideo quod *vor einen Vergewaltigen* art. CLXII, habeatur, cum feditione contrecta-

re. Unde dudum Carpzovium deseruerunt Wittebergen-
ses apud BERGERVM P. I. p. 64. p. II. p. 67. KRESS.
h. LEYS. *spec. DXXXV. MX. et DXXXVI. MX. Arti-
culus enim, sunt verba Leyferi, conservationem pacis ac
securitatis domesticæ spectat, et propter eam tam poenas gra-
ues fuit. Illa vero domestica securitas etiam per mulierem
ostia vel parietes effringentem, aut per fenestras, foramina,
ascendentem turbatur. Quibus rationibus si formido et peri-
culum vitæ, quod dominus rebus suis invigilans, etiam citra
seditionem incurrere potest, additur tanto magis de ludibrio
hujus interpretationis constat. Decepit CARPZOVIUM,
ad quem ipse N. XX. provocat textus F. 27. quem vulgo
de furto *seditioso* accipiunt SCHILTER ex XLIX. §. VII.
etsi ejus nullum appareat vestigium. Usus hujus obser-
vationis est, 1) quod unius hominis armati possit esse fur-
tum periculosum et capitale. 2) Illud etiam in loco ubi
nullus hominum confluxus contra inhabitantes committi
possit, quorum neutrum schola Carpzoviana admittere po-
test, ut eleganter docet KRESS. §. V. n. I.*

§. IX.

*sine abla-
tione non
intelligi-
tur*

Satis de *violentia* ejusque *formidine*. His solis ta-
men non absolvitur furtum periculosum, nec antea rigori
subiicitur, nisi actualis *ablatio* fuerit secuta, et sic de *con-
summatione* furti constet. Imperator enim non de *sola vi*,
sed *furto* per vim commissio agit, ut totus contextus docet.
Pertinet huc imprimis in hoc articulo mentio repetita *des
Diebes, Diebstahls*, item remissio sequentis articuli, *als
obsteht, gestohlen hat*, quæ verba merito cum effectu ac-
cipien-

cienda. Unde non capienda verba *bricht, oder steigt*, quae quidem ad furtum etiam *tentatum* pertinent, sed interpretationem accipiunt ex sequenti toties repetita mentione *des Diebstahls*. Accedit *triplex* ampliatio poenae capitalis, quarum *prior* differentiam primi ac iterati furti excludit. Non ait Imperator *das erste oder mehr Einbrechen, Einsteigen*, sed *Diebstahl*, quae vox plus, quam sola vis infert. *Alter*a quantitatis ablatae non rationem habendam vult, quod utique absurdum foret, si de casu, quo *nil* omnino ablatum, cogitasset. *Ultima* manifesti ac nec manifesti differentiam rejicit, additis verbis *darob oder darnach betreten*, quorum priora ad actum contrectationis *durantem*, posteriora ad finitum pertinent, certo indicio, textum de fure actu spoliante, vel etiam cum spolio aufugiente esse capiendum, non de eo, qui in proxima spolia praeparatione constitutus haecenus nec contrectavit, nec erupit. *Ablatio* et *contrectatio*, quomodo hic accipienda sit, ex iis, quae notio furti in genere suggerit, repetendum, nimirum ut occupationem, et *apprehensionem*, accedere oporteat, non sola apertura aedium cistae sufficiat, adeoque is quidem huc pertineat, qui in *colligendis* farcinulis occupatus, multo magis, cui in fuga spoliū ereptum, contra effractio et ascensio ad furandum tantum directa cum hoc articulo nil commune habeat. Quare relegationem hoc casu decretam fuisse, testatur CARPZ. q. LXXIX. n. LX. Helmstadenſibus vero si effringens ad actum proximum accessit, fustuarium supplicium placuisse, testis est LEYSER *Spec. DXXXVI. m. 7.* Plane quod KRESS. §. IV. docet, reum, qui in aedes armis irruisse, homines vinxisse, percussisse

et terrore exanimasse convictus, sed ab aliis impeditus, nihilo minus ad *ultimum* supplicium, vel ad poenam *morti* proximam damnari posse, eo minus dubium habet, quo certius est, talem non ad hunc, sed ad art. CXXVI. pertinere, imo ex sola qualitate vis publicae in fraudem capitalem cadere.

§. X.

quid de
conspira-
tionibus
dicendum?

Illud non omittendum, solam *conspirationem* eorum, quorum nullum *factum* accessit ad consummationem ab uno sociorum susceptam, si non verbis, re ipsa tamen, et effectu hoc articulo contineri. Nam quum omnia ad *periculum* grave hic redeant, naturale quoque est, ut qui *momentum* ad id promovendum attulerunt, quales sunt conspirantes, pari passu cum contrectante ambulent. Agnoscit hanc *ratiocinationem* in homicidio Imperator art. CXLVIII. quidni idem in furto periculoso adoptandum? Quod fecisse video Hallenses in praesudicio, quod recitat LVDOVICI *ad* art. CXXVI. Consentit HARPRECHT *Conf. LXXVII. n. IV.* Loquor de *conventionem expressa.* Idem ad *tacitam* trahit LEYSER. *m. XVI.* si reo, in effractione occupato, alii *ultra* suppetias ferunt, quamvis, ut verum fatear, tunc non tam ob *conspirationem*, quam ob *actualem* violentiam, quae utrum ab uno, an a pluribus fiat, perinde est, explicite hoc art. notati intelligantur. His non multo dissimiles sunt, qui *excubias* agendo *executores* reddiderunt *alacriores* et sic praeter *conspirationem factum* commiserunt, a quo *felicior* effractionis vel ascensionis eventus proxime pendeat. Alia omnino ratio

tio est eorum, qui meram imminentis violentiae scientiam habent, quamdiu nec *consultando*, nec alio modo quid *agendo*, vires suas applicarunt, quibus atrocitas praesentis facinoris, et ratio laesae securitatis publicae *poenam* quidem, at leviorem parat, quae carcerem, vel pecuniariam quantitatem non egreditur. LEYS. c. l. m. LVI. Quod etiam de *participatione*, vel receptatione dicendum, quae tamen magis, quam scientia, criminosa est, etsi in violentiam, cuius hic unice ratio habenda, non influat.

§. XI.

Circa *poenam* furti qualificati in eo conspirant ple- Rigor ju-
raeque leges, quod in odium imminentis violentiae *durior* ris mosaici
fit, quam quae in furtum *simplex* statuta. In legibus Mo- contra fu-
saicis de *perfosore* habes locum exod. XXII. 3. *si in per-* res pericu-
fossione deprehensus fuerit fur percussusque et mortuus, cae- losus
dis reus non erit percussor. Si tamen sol illi ortus fuerit,
caedes reus hic erit, repensurus enim fur erat, aut si nihil
esset illi, pro furto vendendus fuerat. Ita vero alia ratio
erat diurni, alia nocturni. Nam verba, si sol ei ortus, evin-
eunt, antecedentia ad nocturnum pertinuisse. Unde sensus
est, nocturnum perfosorem impune necari posse, non aequae
diurnum, sed eum aut rem reddere, aut jugum servitutis
in compensationem subire debere, quod fati durum, quum
furta simplicia duplo luerentur. Severiores Athenienses
fuere, penes quos aedrum perfosoribus mors proposita
PETRVS PETITVS ad LL. *Atticas LVII. Tit. V.* A
quibus vix discrepant Leges *decemvirales*, quae quum ma-
nifestum tamquam *formidolosum* morte multaverint, id
multo

multo magis de *armato* statuiffe oportet, licet nominatim de hoc peculiare quid non fanxerint. Et licet IVSTINIANVS poenas *corporales* contra fures *simplices* prohibuerit, non aeque contra *armatos* sustulit, ut *ex Nov. CXXXIV. c. X.* apparet.

§. XII.

Cur bodie
poena sit
Capitalis.

Iure nostro abscisse poena capitalis definita, eiusque ratio proxime in *periculo* maiori, quod huic furto cohaeret, collocata. Inde sua natura fluunt conclusiones 1) quod *temporis* diurni vel nocturni non habeatur ratio. 2) Nil referat, fur deprehensus fuerit, nec ne, quum etiam posteriori casu *metus* periculi in quo Imperator acquiescit, concurrat. 3) *Damni* illati quantitas non iu computum veniat, adeoque etiam minimae rei furtum periculofum fieri possit, ut imperator nominatim disponit. His addendum 4) quod *eiusmodi* furi parum consulatur restitutione rerum ablatarum earumque aestimationis, quae tantum in furto *simplici*, in quo damnum datum, limites vindictae ponit, pertinet, hic vero tantum abest, ut locum habeat, quantum abest, ut violentiae illatae vel metuendae per eam quid decedat. HARPR. *Resp. LV. n. 176.* Stryk V. M. h. t. §. VI. Unde vim faciunt verbis, qui hunc respectum non omnino excludi, docent, exemplo BEEKII *de rest. rer. furs.* §. 24. postquam Imperator tam sollicitate, et singulari Zelo hanc speciem a reliquis furtis distinxit, et ad *propria* principia, quae cum damno nil commune habent, reduxit. 5) Frustra de corpore delicti per iuratam *aestimationem* rerum ablatarum eruendo,
labo-

laboretur; nec hoc praetextu mora fiat definitioni poenali. B. PARENS T. II. dec. 1066. sufficiatque tum de *ablatioue*, tum de *periculo* constare, quae praefens corpus delicti absolvunt.

§. XIII.

Genus mortis quoad mares fractione gulae, *suspensio*, quoad foeminis *immersione* in aquis absolvitur. Prioribus non nuper scripta. *Vetus* est observantia suffocare eos in patibulo, vel arboribus. Apud *Ripuarios* fures in *furcam* actos esse patet ex tit. 79: *Si quis homo propter furtum comprehensus, et legitime superatus, et iudicio principis PENDVTVS vel in quocunque patibulo vitam sinerit.* Gemina an huic fuerit lex *Burgundionum* et *Saxonum* non definiyerim, etsi frequenter capitalis poenae in fures mentio fiat. Clarius vetusti moris vestigium exhibet decretum *Childerici Regis C. VIII.* quo constitutum, ut iudex latronem ligare faciat, ita ut si francus fuerit ad nostram praesentiam dirigatur, etsi debilior persona fuerit in loco, vel, ut *ECKARD.* et *LINDENBROGIUS* legunt, in collo pendatur. Luculentum ex *Sec. VI.* testimonium sub *HENRICO II.* exhibet *DITMARVS Merseburg L. VI. ubi conveniunt*, inquit, *ibidem fures a congregientibus decreta laqueo suspenduntur.* Aliud sub *OTTO NE III.* habes apud *DITMARVM Chron. L. IV.* edita *Leibniz* p. 363. Similiter *Ditmars* gulam fregisse furibus feruntur in *Chronica Hofsat.* c. 38. apud *LEIBNIZIVM T. I. access. histor.* p. 102. Conspirant *LL. ob salbomicae.* A. MLCC. XXXIII. apud *GAERTNERVM* p. 144. Alia testimonia ex chartis antiquis plena manu collegit *ENGAV de furt. magn.* Mi-
D
gravit

*Durities
poenae hinc
exulat.*

gravit idem supplicii genus in *ius prov. Sax. L. II. c. 13.* et *Suevicum cap. 114*, Denuo 2. *Feud.* repetit, quisquis demum FRIDERICVS autor fuit constitutionis, quem plerique rectius primum, alii cum Hottomanno Idum esse volunt, Quae omnia facis evincunt, natales hujus in fures supplicii erronee a CARPZOVIO q. *LXXXVII. N. IX.* e *Speculo Saxonico* repeti, multoque minori verisimilitudine *Fridericum* primum furum suspensorem ferri, quem errorem erravit WILDVOGEL de *Condit. furtiv. §. II.* in not. De truculentia non est, ut quaeramus. Nam quae eam in rem moneri solent et possunt, pertinent ad furtum simplex magnum. Qualificatum tanto minorem clementiam meretur, quanto gravius est flagitium, non modo bonis, sed simul vitae alterius insidiari. Sed alia quondam Ictorum fuit opinio, qui, quum solo iure Rom. in puniendis furibus paulo indulgentiore, tincti, supplicia capitalia, de quibus in scholis non edocti, ita horruerunt. Ita nemque PARIS DE PVTEO de *Syndic. rubric. Crudelitas N. V. Friderici Imperatoris animam propter hanc de furibus in furcam tollendis editam sanctionem flammaram infernalium unctionibus torqueri, et ideo ad tertium gradum non pervenisse eius generationem, lepide cavillatur.*

§. XIV.

Cur foeminae immersio immineat?

Foeminarum diversam esse conditionem, nec iis suspendium imminere, sed loco eius surrogari immersionem textus, evincit. Cuius discrepantiae non solum Carolus V. autor est, sed vetus Germaniae consuetudo, secundum quam constat foeminas *vividefossione* non laqueo facinus expialse. Vetus codex Lubecensis apud WEST-

PHAL.

PHAL. T. III. monum. med. T. III. p. 659. dat vis de mit Duve verschuldet to hangene de scul man lebendig begraben dorch Vissliche ere. Huic respondent jura civitatis Ripensis c. 40. Quaecunque mulier pro furto suspendi meretur, pro honore muliebri viva tumultabitur. Nec aliter vetustus Codex noricus apud DANREYTER de Nemese Norica c. VI. §. 8. ubi tamen additur ob truculentiam poenae substitutam fuisse immersionem. Quaesitum ab interpretibus, cur haec *sexus* discrepantia obtinuerit? Miratur ZIZRIZ, quod, quia *durioribus* accensetur, in foeminas decreta fuerit immersio. Meliori forsan iure mirari debuisset, vividefossionem, cuius truculentiam cit. Codex ipse agnovit et immersionem pro remissione habuit. Sed non opus est scrupulo, quum immersio nunquam gravior habita foeda suspendii poena, nec ulla ratio movere legislatorem potuit, *sexum* sequiorem *durius* tractare. Unde alii rigorem infamis supplicii favore *sexus* potius remissum fuisse, contendunt. Rursus alii, quum togae muliebris *inferius* patentis laxior habitus sit, solum *decorum* cohibuisse Carolum contendunt, quominus patibulo vitam finirent. TAB. ad h. a. §. 26. LAVTERBACH *diff. d. priv. del. n. 26.* Quorum sententia merito praeferranda, ut Dn. PRAESES ad Carpzovium q. LXXXII. *obs. V.* probavit. Comprobat eam citatis legibus adjecta clausula: *dorch visslike ere*, quae, etsi ad favorem *sexus* trahi, et mitigationem aequae involvere possit, rectius tamen ad *decorum* referenda ut clausula *umweiblicher Zucht* iuri Lubecensi p. IV. T. I. art. V. inserta, sole clarius docet, quae nihil cum praetensa mitigatione commune habet, sed soli *decoro* propria est, quum *Zucht* et *Erbarkeit* vulgo synonymice sumantur.

§. XV.

Saepius tamen ex iustis causis rigor temperatur *Mitigatio*
quo pertinent verba *nach Gelegenheit der Person und Er-* *ex iusta*
messen des Richters. Mallem ut paulo clarius *das Wesen* *causa*

D 2

deter-

determinasset, tum *normam* arbitrandi specialiorem sup-
 peditasset. Vtriusque applicatio periculosa, si verbis in-
 haeremus. Quid enim *honor*, conditio *externa*, *natales* ad
 molliendam poenam infaustus, qui vel actu vim extantio-
 rem infert, vel inferre paratus fuisse supponitur? In vulgus
 notum, *natales* et gradum dignitatis, in *Capitalibus* et im-
 primis iis, quae *singulari* improbitate animi se commen-
 dant, haut attendi. Quod si verum, non posset non irre-
 gulare quid hic latere, si mens Imperatoris fuisset, digni-
 tati favere, quod vix praesumendum. Ad hoc arbitrium
 sine norma arbitrandi provocare, idem est ac legem *ever-
 tere*, ejusque applicationem venalem habere. Hinc puto,
 iudicem unice oculos ad *rationem* definiti rigoris desige-
 re, adeoque exinde cit. verba interpretationem capere.
 Haec *duobus* momentis absolvitur, primum notat *audaci-
 am* hominis scelerati, qui nec munimentum, nec pericu-
 lum, cui se subiicit, extimescit; alterum *vitae membra-
 rumque* grave discrimen, quod ab eo subire potest, quis-
 quis se ei opposuerit, tangit: vtrumque verbis: *gestis-
 sener gefährlicher Diebstahl* continetur. Quae si conjun-
 ctim in subjecto concurrunt, et quidem in eo gradu, qui
 viro constanti formidolosus esse potest, in rigoroso sup-
 plicio abscisse subsistendum. Alioquin magis aequitati et
 voluntati legislatoris conveniens, ut severitas paululum
 emolliatur. Tunc autem audacia nociva abesse cen-
 setur, si homo boni frugis, moribus irreprehensibilis, sedu-
 ctus, factum non semel detestatus, stupidus, bardus fu-
 erit. Hae et similes *animi* qualitates non *natales* passim
 in Carolina *durch das Wesen der Person art. XXXVI.
 CXXXVI.* alibique denotantur lenioremque vindictam
 commendant, quia vix ac ne vix quidem a tali quid me-
 tuendum. Modo armis *actu* nec nocuerit, nec nocere ten-
 taverit. Alioquin si de his satis constat, hoc tanquam
 circumstantia improbitatis *specialis* superiores praesum-
 tiones

tiones generales prorsus obnubilat, efficitque, ut non obstante bona indole rigor stricte fervetur. Eundem in modum de violentiae metu judicandum, qui suos gradus habet et sic si levior et talis fuerit, unde insignis laesio non adeo imminet, saepe temperare potest ac debet arbitrium iudicis sententiam ferentis, et modum eligendi poenam eidem convenientem determinat. Non multo aliter de moderazione poenae ratiocinatur, et sensum articuli circumscribit KRESS, *c. l. n. 12.* a quo si discesseris non potest non tota sanctio poenalis penitus everti.

§. XVI.

His praemissis exulare debet poena capitalis 1) si *Casus huius* apertura *leviore* et non nociva violentia, manibus, aut instrumentis non lethiferis facta, quae vix *effractionis*, multo minus *periculosae* nomen meretur, quo tecti straminei ruptionem solis manibus susceptam, nec non aperturam cistae laxiori munimento instruatam, aut applicationem clavis laconicae refero. 2) Si exigua *pulveris* nitrati quantitas applicata, quod nec audaciae nec violentiae insigne est argumentum. 3) Si *vacuae* aedes, naves effractae, 4) si ascensio sine *scalarum* applicatione, vel in inferiores aedium partes, vel super maceriem, vel ex impluvio in tectum facta, 5) si ascendens stupidus, non meliculosus fuerit, apprehensus nil omnino tentaverit, et ipso facto praesumptionem violentiae eliserit. 6) Si armis *consuetis* cinctus exceptionem, se non violentiae inferendae causa accessisse sub *tormentis* comprobaverit. 7) Si arma, quae gestaverit, *ad laesionem* extantiorum vix apta fuerint. 8) Si ablatio vel consummatio deest. 9) Si vitae *ante actae* vel futurae *emendationis* evidetia prostant monumenta. 10) Si de effractione non constat. CARPZ. *LXXXI. N. XXIII.* Non aequè si damnum fuerit pensatum, cujus in hac specie ratio non habetur. Et si enim remissionem

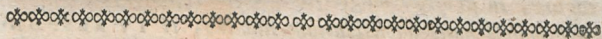
ob restitutionem damni probat, si vis levior fuit illata, CARPZ. *g. LXXX. n. XLVI.* eius admissio tamen non tam restitutioni debetur, sed qualitati violentiae levioris jam cohaeret.

§. XVII.

Quenam
poenae ad
arbitrari-
as tum
pertineant

Inter poenas arbitrarias nominatim probat textus *effossionem oculorum, et manus abscissionem.* Praxin utriusque historiae Germaniae comprobat, uti exempla AKRESIO allea docent, quae tamen ad alia crimina non ad furtum pertinent. De oculorum privatione furibus applicata ex monumentis exemplum non prostat. Imo nec CRELLIVS *de Jure man. in poen.* tale de manus abscissione, alioquin frequenti, adducere potuit. Hodie certum, utramque exulare, adeo, ut ne quidem in *perivurio* manum abscindere moris sit, ceu Interpetes testantur. Quae praxis facile defendi potest, ex utriusque hominis cum trunco, vel oculorum acie privati, miserrima conditione, qua sibi quaestum parare ineptus, civitati vero onerosus est. Addit Imperator *oder andere schwere Leibes-Strafe*, quae verba, si de iniustione in dorso ferro candente accipiuntur, cujusmodi praejudicium habet GRASS, *p. 650.* et HARPR. *Conr. XXVIII. N. XCIII.* res satis expedita est. Sin de *aurium nariumque* abscissione accipiuntur, eandem fortunam subeunt, licet ne harum quidem poenarum praxin forum agnoscat. Satius itaque est, in *fustigatione* vel condemnatione ad *opus publicum*, et *ergastula* subsistere, quarum posterior ob duriores labores et flagellationes, quibus rei tum exponuntur, merito *corporis affectivis* accensetur, etsi haec prioribus gravitate sua nec similis, nec a legislatore comprehensa sit. GRASS. 648. Interim usus prioris in pluribus provinciis exulat, nec etiam expedit eam revocare, quum rei per fustes vix emendentur, nec *vilitati* publicae satisfiat, quin potius scelerati ex una provincia in *aliam* trans-

transmittuntur; magis salutis publicae prospicitur per
 per *operas publicas*, quae non modo rapinis obicem po-
 nunt, verum etiam furibus, quos mera *voluptas* ad contre-
 stationem provocat, intolerabiles sunt et sic optimum re-
 medium libidinem refrenandi constituunt. Caeterum poe-
 nae arbitrariae, si quas nonnumquam circumstantias facti re-
 quirunt, non tam *stricte* ad corporis afflictivas alligatae sunt,
 quin *molliorem* substituere liceat. Nam plures occurrere
 possunt circumstantiae factum egregie moderantes, et peri-
 culum saepe tam leve est, ut relegatione vel carcere ex-
 piari possit. Unde has imperatorem exclusisse vix con-
 cludi potest, quod etiam confirmant praejudicia apud
 CARPZOVIUM *cit. l. n. 53. 62.* Certe unius positio
 non est alterius exclusio.

COROLARIA.

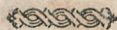
- I. *Settio cadaveris non praecise praesente iudice fieri debet.*
- II. *Accusator de calumnia convictus etiam criminaliter con-
 veniri potest.*
- III. *Bigamia iure carolino non est capitalis.*
- IV. *Legitima impuberum arrogatorum est quarta, non tertia
 bonorum.*
- V. *Quaerela inofficiosi est species hereditatis petitionis.*

ORIV

E

PRAE-

PRAENOBILISSIMO
DOMINO
R E S P O N D E N T I

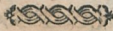
S. P. D.

GVSTAVVS LVDOVICVS ALEXANDER
A MÜNCHOW

OPPONENS.

Quo pauciores sunt, qui in addiscendis litteris, non otium, sed noctes atque dies consumere, omnemque operam navare satagunt, eo profecto magis sunt colendi, primique habendi. Aestimabili hocce adolescentium numero, et TV RESPONDENS doctissime, qui in assiduitate, et diligentia memini fuisse secundus, merito TVO es accensendus. Ex animo itaque, de tam feliciter superactis laboribus emensoque studio-studiorum academicorum curriculo, TIBI gratulor. Servet TE in gaudium eorum, qui pro felicitate TVA ad sidera palma tendent, salvum atque incolumem, rerum omnium moderator DEVS. Abi bonis avibus, prosperam semper atque laetam age vitam. Vale! memorque sis mei! Dab. Trajecti ad Viadrum die XVIII. Maji
MDCCLXX.

VIRO

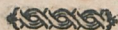

 VIRO
 IVVENI PRAENOBILISSIMO
 RESPONDENTI
 DOCTISSIMO
 AMICO SVAVISSIMO
S. P. D.
 OPPONENS ORDINARIVS
 OTTO LVDOVICVS FVHRMANN

MESOM. I. C.

Relinquis arenam, eodem, quo eam descendebas omnium applausu. Postulat TE patria, sequeris procul a probriis, fellit haud spes; accipit TE, qualem semper speravit. Gratulantur sibi laeti parentes de filio doctrina ornato, gratulatur sibi et patria. Quid autem, quos dulce amicitiae vinculum hic TECUM conjunxit? quid TVI? et inter hos beatos quid ego? Non possum non TIBI equidem de tam laudabile finito academico curriculo gratulari, TVA autem carere consuetudine, TVOQUE ore unicum est, quod doleo; et quamvis haud mihi; attamen votis licet, socios se TIBI adjungere. Sis itaque mi GRAVN felix! sis faustus. Profecto et eris dummodo Tuorum pro TVA Salute precibus annuat numen supremum. Vale! meque, uti amasti, amare nunquam define!

PRAE-

PRAENOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO
R E S P O N D E N T I

DIGNISSIMO IVRIVM CANDIDATO

S. P. D.

L. F. SCHEIBLER

POMERAN. I, V, ST.

Si verum est, quod nemo dubitat, legum cognitionem prudentemque applicationem, unicum illudque firmum esse fundamentum, quo salus reipublicae civiumque nititur; is profecto summa laude dignus erit, qui controversias circa eandem interpretationem dirimit, verumque sensum extra omnem dubitationis aleam ponit. Inter hos non immerito referendus es, NOBILISSIME DOMINE RESPONDENS, quippe qui leges criminales, plurimum omnino ad bonum ordinem servandum, scelera et hominum flagitia coercendo, facientes, rite interpretari contendis. Quid itaque TIBI apud omnes, qui TVAM in omni studiorum genere non ignorant, dexteritatem, majorem parere potest laudem, quam ut sub Praesidio ICiorum nostrae aetatis facile principis BOEHMĒRI ECCELLENTISSIMI, hanc TVAM dissertationem e cathedra defenderes? Datus iam est virtuti TVAE locus, ut maiora deinceps facies spatia, praeisque gradibus ad summum gloriae fastigium eveharis. Gratulor TIBI hosce honores ex intimo pectoris affectu, gratulor finem studiorum felici Marie emensum, gratulor denique mihi, quem dignum iudicasti, qui Opponentis vices administrarem. Caeteroquin me amicitiae TVAE, qua nihil omnino quicquam censo aestimabilius, etiam atque etiam commendo.

Vale!

Kg 1401

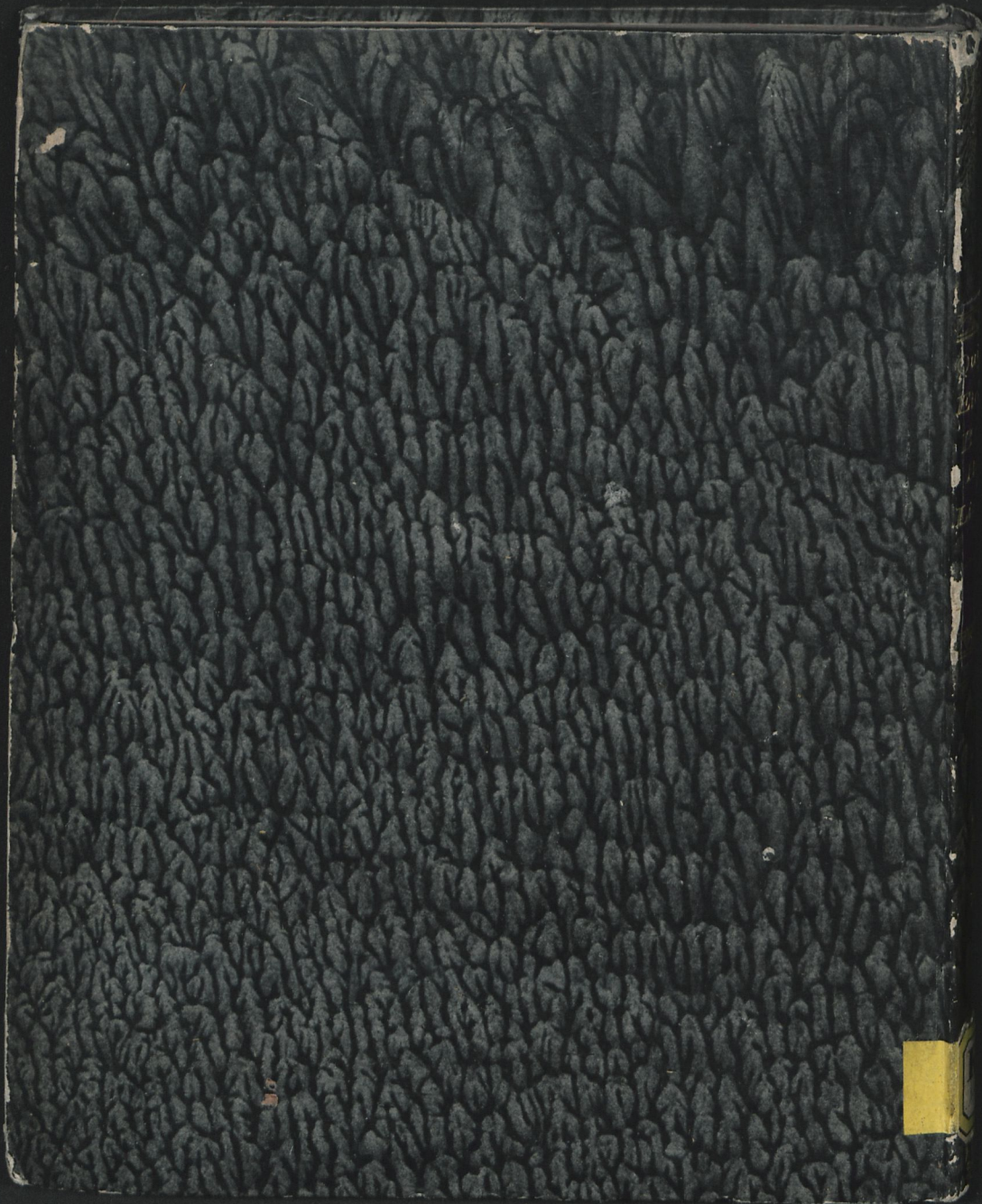
ULB Halle
005 360 870

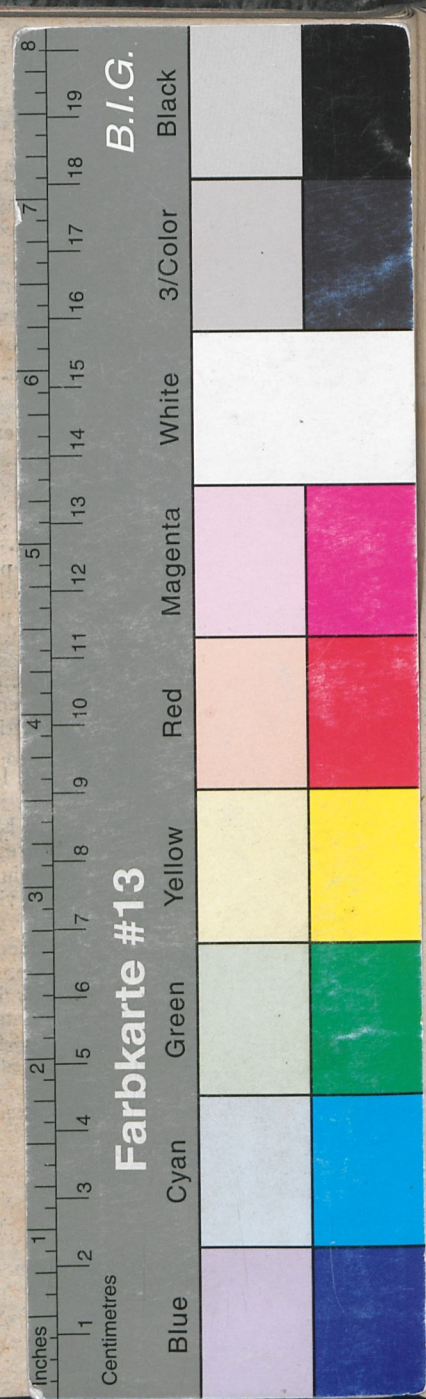
3

vdp
M

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
INDOLE
FVRTI PERICVLOSI

QVAM
PRAESIDE
IO. SAMVELE FRIDER. DE BOEHMER, ICTO
POT. REG. BORVSS. CONSIL. INTIM.
ACADEM. VIADRIN. DIRECTORE

IN
AVDITORIO IVRIDICO
DEFENDET
HENRICVS LVDOVICVS GRAVN
BEROLINENSIS,

D. XXIII, MAII MDCCLXX.

FRANCOFVRTI AD VIADRYM,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI WINTERI
ACAD. REG. TYPOGR.